

JAAR

VERSLAG

'14

**STICHTING
VOOR BOETE EN VERZOENING**

MET BETREKKING TOT ISRAEL EN ANDEREN

STICHTING VOOR BOETE EN VERZOENING

MET BETREKKING TOT ISRAËL EN ANDEREN

Datum van oprichting: 27 december 1979

Inschrijfnummer Kamer van Koophandel: 415151665

Samenstelling bestuur op 31 december 2014:

DHR. W. BOUWMAN
(voorzitter)
Stationsweg 25
8191 AG Wapenveld
038-3379682
weefout@zonnet.nl

C.P. SYBRANDI V.D.M.
(2^e penningmeester)
Tjalk 41 - 40
8232 MX Lelystad
0320 252416
sybrandi@online.nl

MW. A. STOPPELS
Holtstek 1
9713 DA Groningen
050 3127251
a.stoppels@filternet.nl

DHR. P.M. LUIJTEN
Reewegpad 23
3319 CJ Dordrecht
078 6165837
p.m.luijten@kpnmail.nl

DHR. P. VAN 'T HOOG
De Vree 30
8191 JE Wapenveld
038 4479152
epehoobos@hetnet.nl

MW. B.I.J. HARTENDORF-SCHAAP
(secretaresse)
Prinsessekade 22
2012 MB Haarlem
023 5317439
bhartendorf@filternet.nl

DHR. A.R. ROTH
Caro van Eijkstraat 46
7558 NH Hengelo
074 2593031
rothar@xs4all.nl

MW. H. TAMMINGA-HEBELS
(penningmeester)
Otterveld 16
8017 MK Zwolle
038-4660133
info@boete-verzoening.nl

MW. A. THEESING-LUIJTEN
Burg. van Dorsserstraat 5
3319 CG Dordrecht
078-6226727
reneannelies@zonnet.nl

Bankrekening van de stichting: NL59 INGB 0000 9125 04
St. Boete en Verzoening, Otterveld 16, 8017 MK Zwolle

Mocht u onze stichting in uw testament willen opnemen, dan kunt u dat doen door daarin het volgende op te nemen:

*Ik, [naam] geboren te [plaats en datum], wonende [straat, huisnummer en plaats], legateer vrij van rechten en kosten aan de Stichting voor Boete & Verzoening, gevestigd te Voorburg, p/a [adres penningmeester] de som van €.....
Gedaan te [plaats en datum] en uw handtekening.*

INHOUD

	PAGINA
SAMENSTELLING BESTUUR	2
VOORWOORD	3
OVERDENKING	3
WERKWEEK 2014 IN TIEL EN OMGEVING	6
WISSELING VAN DE WACHT BIJ HET NIK	8
HOLOCAUST NAMENMONUMENT NEDERLAND	9
WERK OP JOODSE BEGRAAFPLAATSEN IN 2014	10
VERENIGDE OOSTINDISCHE COMPAGNIE	10
BOETE EN VERZOENING LAAT ZICH ZIEN	11
JAARREKENING 2014	12
ACCOUNTANTSVERKLARING	14
IN MEMORIAM J.U.ABMA	14
HERSTEL VAN EEN GRAFSTEEN IN FOTO'S	15
COMMISSIE VAN AANBEVELING EN ADVIES	16

VOORWOORD

Het is weer met dankbaarheid en waardering naar God en naar u allen dat wij u weer een jaarverslag mogen aanbieden. Wij zijn dankbaar voor de steeds maar groeiende kring van mensen die zich betrokken voelen bij het gedachtegoed van Boete & Verzoening en daar ook op passende wijze vorm aan weten te geven. En we zijn ook heel blij dat er vanuit de doelgroepen duidelijke signalen van waardering, voor al die daden en woorden van verzoening, worden gegeven.

WOUT BOUWMAN (VOORZITTER)

OVERDENKING

Onlangs was ik (met een groepje catechisanten) in de synagoge van Apeldoorn. Na de Franse revolutie, zo vertelde degene die ons rondleidde, was er in 1796 -tijdens de Bataafse republiek-gelijkberechtiging voor de Joodse gemeenschap in Nederland gekomen. Dat betekende dat er her en der gebedshuizen in het land gebouwd konden worden.

Ook in Apeldoorn werd daar naar gezocht, maar voordat die zoektocht werd ingezet, keek men eerst of in deze stad ook begraven kon worden! Voor alles was er een plek nodig waar, zonder dat de overledenen geruimd zouden worden, zij konden wachten op de “Olam haba”, de komende wereld.

Dat onderstreepte voor mij eens te meer hoe belangrijk dat onderdeel van het werk is dat de stichting Boete & Verzoening al sinds jaar en dag doet: het opknappen van Joodse begraafplaatsen!

Synagoge van Apeldoorn

In een inmiddels alweer ver verleden hebben mijn vrouw en ik, samen met onze kinderen (toen nog tussen 4 en 10), daaraan een bijdrage mogen leveren in Groningen. Wij ervoeren dat als een daad van eerbiedige en ootmoedige verbondenheid met het volk dat zo geleden had en gedecimeerd was, waardoor zij deze arbeid zelf niet meer kon verrichten.

Gelukkig gaat dat werk nog altijd door en ook nieuwe generaties verbinden zich eraan om op deze wijze het Joodse volk te laten zien dat we van het verleden proberen te leren.

Als kerk uit de heidenen zijn we onopgeefbaar verbonden met het volk dat ons het Boek gegeven heeft en waaruit ook Jezus is voortgekomen. Zonder verbondenheid met hen snijden wij ons van de wortel af! En dat heeft gevolgen voor ons: dat wij droog komen te staan en voor hen: dat wij, zoals zo vaak gebeurd is in de geschiedenis, worden als een farao die “Jozef niet meer gekend heeft” en ons tegen onze wortel gaan afzetten. Onbekend maakt onbemind en de gesecculariseerde westerse journalistiek laat maar al te zeer zien waar dat toe leidt wanneer het bijv. gaat om evenwichtige berichtgeving over het land Israël!

De kerk uit de heidenen moet dus zoeken, zowel theologisch als praktisch, om inhoud te geven aan de band met onze oudste broer.

Dat geldt onverminderd vandaag, nu in Europa het antisemitisme weer opklaait, de Joodse gemeenschap onrustig en bevreesd is en sommigen zelfs besluiten ons werelddeel te verlaten, niet zelden vanuit het besef dat zij vroeg of laat door de overheden (en de kerken) in de steek gelaten zullen worden.

In onze tijd zien we hoe op vele plaatsen de christelijke gemeenschappen lijden en worden vervolgd. Kennelijk worden zij als vreemdelingen gezien die de gebruiken, gewoonten en godsdienstige rituelen van hun omgeving niet meer delen. Zij vallen erbuiten, horen er niet bij en worden bijgevolg ook buitengesloten. Datzelfde overkomt ook ons in een zekere zin in het westen waar gelovigen behoren tot een minderheid en ofschoon nog gedoopt, toch voelen dat zij in denken en doen als uit een andere, voorbije tijd gezien worden. Die vreemdheid die wij wereldwijd en dichtbij ervaren kan een band scheppen met het volk dat krachtens het gevolg geven aan de stem van God die ooit tot Abraham klonk Hebreeërs zijn geworden, mensen van de overkant, mensen die grenzen doorbreken en daarmee anders zijn.

Dat riep toen en roept nog de haat van de wereld op, die bij haar eigen politieke en religieuze adaat zweert!

We delen in 2015 op dit punt van vervreemding en lijden meer dan ooit met wat het Joodse volk al veel langer uit ervaring kent! Dat kan ons dichter bij elkaar brengen.

Boete & Verzoening heeft in haar bestaan ontdekt dat bescheiden daden

van solidariteit met de lijdenden (ook de voormalige slaven uit onze koloniën) grenzen doorbreekt en tot wederzijdse vertroosting en bemoediging leidt.

Daarvan doet zij in deze jaareditie verslag en daarmee wil zij ook verder in het komende jaar en rekent zij op uw medewerking in gebed, voorbede alsmede in praktische en financiële hulp.

DS. LAVOOIJ (LID CVAA)

WERKWEEK 2014 IN TIEL EN OMGEVING

Het werk op de joodse begraafplaatsen in Tiel en omgeving (27 juli-1 aug) was erg gezegend. Voor de 60 mensen die de hele week meewerkten, hadden we een prachtige kampeerboerderij in Echteld gehuurd. Daarnaast deden er zo'n 70 dagwerkers mee die overal vandaan kwamen. In totaal hebben er wel 120-130 mensen meegewerkt op de begraafplaatsen in Tiel, Wijk bij Duurstede, Zaltbommel, Culemborg, Geffen en Veenendaal.

Na maandag was het weer prima, waardoor er veel werk verzet is. Zo konden we op vrijdagmiddag constateren, dat de geplande werkzaamheden op de genoemde begraafplaatsen klaar gekomen waren.

Er was veel belangstelling voor onze werkzaamheden. Zo kwam er in deze week een televisieploeg van Omroep Gelderland opnames maken en journalisten van een regionale krant kwamen ons bezoeken.

Op vrijdag sloten we de werkweek af in Geffen. Terwijl we dat deden met de joodse gebeden die daarvoor gebruikelijk zijn, werden we verrast door een paar mensen die ons bezig hadden gezien. Zij waren zo diep onder de indruk van de motivatie van ons werk, dat ze voor ieder van de groep een potje zelfgemaakte jam kwamen brengen, zo'n zeventig in getal. Dat was hartverwarmend!

In de avonduren hield Albert Oosting een Bijbelstudie over het onderwerp: *“Joden en christenen, de twee één gemaakt”*.

Op een andere avond was de messiaanse rabbijn Sipporah Joseph bij ons te gast. Zij sprak over het onderwerp *“Wat is messiaans Jodendom en wat is christendom?”*

Zowel dagwerkers als deelnemers voor de hele week waren erg positief. Enkele reacties:

We hebben een prachtige week gehad, ondanks het feit, dat we er maar drie dagen bij konden zijn. Voor mijn vrouw was deze werkweek de eerste keer, en ze heeft er genoeg van meegemaakt om naar nog een volgende keer te verlangen

De verhalen over het ontstaan van ‘Boete en Verzoening’ die ik deze week gehoord heb, benadrukken voor mij nog maar eens, dat dit Gods werk is.

Dit was een week van ‘hoofd, hart en handen’. Naast het werk op de begraafplaatsen werd ook toerusting gegeven. Dit alles was in goed evenwicht, er was een goede balans. Een gouden regel, om mensen enthousiast te maken. Het oprecht leren en oprecht bezig zijn voor Israël krijgen hier de kans.

Deze week heeft me heel goed gedaan, ik heb veel geleerd, met plezier dit werk gedaan met in het achterhoofd, dat we als christenen iets goed te maken hebben. Ik ben heel dankbaar, dat ik dit kon doen.

Ik vond dit een wonderlijke week; ben hiervoor uitgenodigd toen ik in Israël was. Het avondprogramma was mij heel welkom. Ook het met elkaar zingen vond ik heel fijn, en ik heb daarbij ook fijne gesprekken gehad. Bemoedigend. Heel gaaf!

(Iemand die ook in Israël werkt:) Ik vond het superleuk, om hier te zijn! Fijn, om iets te doen voor de Joden in Nederland. Het zijn de daden die spreken.

Ik heb veel plezier gehad en veel geleerd. Het ‘letteren’ vond ik erg leuk om te doen.

Ik heb dit keer (als interne medewerker) de eenheid van de groep nog meer meegemaakt dan vorig jaar als ‘dagwerker’, en als heel fijn ervaren.

Na afloop mailde iemand ons: *“Ik wil nog graag even vermelden, dat ik ontzettend heb genoten van deze week die ik met jullie heb mogen meemaken. Zowel de sfeer die er onderling is onder alle vrijwilligers als ook het prachtige werk wat we hebben mogen afleveren, maakt enorm enthousiast”*.

En iemand anders: *“De dag dat ik kon meedoen heb ik als bijzonder ervaren en vind het een voorrecht om erbij betrokken te zijn. Aan de hand van het boekje ‘Een Spijker aan de Brug’ heb ik e.e.a. verteld aan vrienden. Ze waren er van onder de indruk. Het is een heel bijzonder boekje*

en ik heb het gelezen met een betraand hart. Het gaat de bidstondgroep rond en ik hoop het ook aan de dominee van de Geref. Kerk te geven. Dit werk is met veel gebed geworteld in God. Het heeft jaren aan tijd en inspanning gekost, maar de vrucht ervan is ook diep en kostbaar voor Hem. De gebedswandelingen over de straten en pleinen in Warschau waar in het verleden zulke verschrikkelijke dingen zijn gebeurd met de Joodse bevolking, hebben indruk op me gemaakt. Die gebedswandelingen vormen het werk in de onzichtbare wereld, waar de wortels liggen, en waar eerst door gebed de basis van verzoening moet worden gelegd.”

TINEKE ARENTZE

WISSELING VAN DE WACHT BIJ HET NIK

Jarenlang was dhr. Jacques Gans (links op de foto) onze contactpersoon bij het Nederlands Israëlitisch Kerkgenootschap (NIK) en hebben we met hem overleg gehad over op welke begraafplaatsen we mochten werken.

In 2014 heeft hij het stokje overgedragen aan Eduard Huisman (rechts op de foto) en we danken de joodse gemeenschap voor het in ons gestelde vertrouwen en hopen op een voortgaande vruchtbare samenwerking in 2015 en D.V. in de volgende jaren.

HOLOCAUST NAMENMONUMENT NEDERLAND

Onderstaande tekst is overgenomen van de website www.holocaustnamenmonument.nl

Vanuit Boete & Verzoening zijn al vijf namen geadopteerd en we roepen onze lezers op om ook een naam (à € 50,- per naam) te adopteren! Van harte aanbevolen!

Ruim 102.000 slachtoffers van de Holocaust krijgen 70 jaar na de Tweede Wereldoorlog een eigen monument. In Amsterdam zal een monument verrijzen met alle namen van de Nederlandse Holocaust-slachtoffers die geen graf hebben. Alle na-

men van Joden, Sinti en Roma die vanuit Nederland zijn vervolgd en gedeporteerd, alsmede gedeporteerde Nederlandse Joden woonachtig in andere landen, die in naziconcentratie- en vernietigingskampen zijn vermoord, alsook zij die zijn omgekomen door hongersnood of uitputting tijdens transporten en dodenmarsen en waar geen graf van bekend is. Daarmee krijgt Nederland eindelijk een tastbaar gedenkteken waar 102.000 Joden en 220 Sinti en Roma zowel individueel als collectief kunnen worden herdacht.

Tot nog toe kent Nederland geen monument waar elk individueel slachtoffer van de Holocaust met naam en toenaam wordt genoemd. Voor nabestaanden is het van onschatbare waarde een plaats te hebben waar zij hun familieleden kunnen gedenken. Bovendien laat een monument met meer dan 102.000 namen toekomstige generaties zien waar de waanzin van racisme en discriminatie uiteindelijk toe kan leiden.

Massavernietiging

Tussen 1933 en 1945 zijn naar schatting 6 miljoen Joden, honderdduizenden Sinti en Roma, homoseksuelen, gehandicapten, Jehova's Getuigen en andere vervolgd omgebracht door de nazi's. Van de 140.000 Joden die in 1940 in Nederland woonden, hebben er 102.000 de oorlog niet overleefd.

Niet alle Joden zijn vermoord in de gaskamers van vernietigingskampen zoals Auschwitz-Birkenau, Treblinka, Belzec, Majdanek, Chelmno en Sobibor. Velen zijn omgekomen door massa-executies, ziekte, hongersnood, uitputting of het verrichten van slavenarbeid.

Het Holocaust Namenmonument Nederland herdenkt al deze slachtoffers.

WERK OP JOODSE BEGRAAFPLAATSEN IN 2014

Naast de werkweek op de begraafplaatsen in Tiel en omgeving is er in 2014 ook op de begraafplaats Zeeburg in Amsterdam gewerkt. Hierover werd in de Nieuwsbrief van december jl. al verslag gedaan.

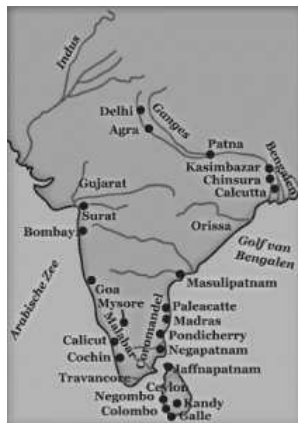
Daarnaast wordt er tussendoor steeds vaker op andere begraafplaatsen gewerkt. Zo is er door verschillende groepen vrijwilligers in 2014 ook gewerkt op de begraafplaats in Ruinen en werden in Dordrecht zo'n 25 zerken gelijmd en recht gezet. Ook in Rotterdam mochten zo'n 20 stenen worden gelijmd. Op speciaal verzoek is er een steen geletterd te Utrecht en zijn er bomen gesnoeid, waarvoor ons dan hartverwarmende dankbetuigingen ten deel vallen. Deze dank betreft ook u die dit leest, want het is een regelrecht gevolg van de gaven, waarmee u ons werk zegent.

PIET LUIJTEN

VERENIGDE OOSTINDISCHE COMPAGNIE

Ik kwam in contact met een Nederlands zendingsechtpaar uit India, die zich ook verootmoedigt voor hoe de Nederlanders daar hun sporen hebben achtergelaten.

Het boek "De VOC in India" van Bauke van der Pol verhaalt daar expliciet over: *"De Verenigde Oostindische Compagnie wordt vaak geassocieerd met Indonesië, China en Japan. Maar in India bestreek de VOC een gebied, groter dan alle andere VOC-gebieden in Azië samen. De Compagnie was van 1604 tot 1795 actief in India. De Nederlandse handelsband met India is dan ook veel ouder dan die met bijvoorbeeld Australië of de VS. Toch is lang niet bij iedereen bekend dat er rond de hele kustlijn, van Surat tot Calcutta, Nederlandse overblijfselen uit 17de en 18de eeuw te vinden zijn".* (beschrijving van het boek, € 12,95, Walburg Pers).

U begrijpt dat deze ontmoeting mij met vreugde vervulde en dat ik u hier graag deelgenoot maak van dit stukje B&V in het Verre Oosten. Mocht u hier ook mee bezig zijn, laat het me s.v.p. weten! Mijn adresgegevens vindt u op blz.3.

PIET LUIJTEN

BOETE EN VERZOENING LAAT ZICH ZIEN

In 2014 hebben we voor het eerst met een informatiestand op de diverse regionale ‘Familiedagen’ van Christenen voor Israël gestaan. In het verleden hebben we niet echt actief aan publiciteit gedaan op dit soort bijeenkomsten, maar het blijkt toch dat het zinvol is. Zo kan een breder publiek kennismaken met het werk van Boete en Verzoening.

Door meer bekendheid te geven aan ons werk zijn mensen gemotiveerd geraakt om mee te gaan doen aan één van de werkweken in ons land. Bij de stand op de Familiedag in Drachten bijvoorbeeld hebben zich meerdere mensen gemeld om mee te gaan werken in de stad Groningen en dat is verheugend.

Mocht er in uw omgeving een activiteit worden georganiseerd waarvan u denkt dat B&V daar met een stand zou kunnen staan, dan horen we dat graag van u.

AAFKE STOPPELS

JAARREKENING 2014

van de Stichting voor Boete en Verzoening

BALANS PER 31 DECEMBER

Bedragen in euro's

<u>Activa:</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Inventaris	1	1
Voorraad boekjes *)	2835	4187
Liquide middelen:		
Rabobank	1026	643
Spaarrek. Rabo	1591	1576
ING	3694	1564
Spaarrek. ING	5426	7580
Kas	61	52
	<u>14634</u>	<u>15603</u>
	=====	=====

Passiva:

Eigen vermogen **)	<u>14634</u>	<u>15603</u>
	=====	=====

*)	Aantal boekjes per 01-01-2014	300 x € 2 (Suriname)	600	
		30 x € 10 (Spijker Ned.)	300	
		2350 x € 1,25 (Sp. Hebr)	2937	
		50 x € 2,50 (Sp. Russisch)	125	
		75 x € 3,- (CD Suriname)	<u>225</u>	
				4187

	Aantal boekjes per 31-12-14	160 x € 2 (Suriname)	320	
		10 x € 10 (Spijker Ned.)	100	
		1800 x € 1,25 (Sp. Hebreeuws)	2250	
		0 x € 2,50 (Sp. Russisch)	0	
		55 x € 3,- (CD Suriname)	<u>165</u>	
				<u>2835</u>
				<u>1357</u>
				=====

**) Saldo 01-01-2014	15603
Afname voorraad boeken	-/- 1357
Saldo baten en lasten	<u>388</u>
Saldo 31-12-2014	<u>14634</u>
	=====

Er is geen accountantscontrole toegepast.

BATEN EN LASTEN

Bedragen in euro's

<u>Baten:</u>	<u>2014</u>		<u>2013</u>	
Algemene giften	7629		5966	
Boekenfonds + verkoop boeken	888		768	
Giften t.b.v. werkweek *)	5966		5976	
Giften voor andere instellingen	500		0	
Rente bank	112		192	
Verzoeningsreizen	0		632	
Vooruitontv. gift ww volgend jaar	<u>726</u>		<u>412</u>	
	15821			13946
	=====			=====
<u>Lasten:</u>				
Kantoorkosten algemeen	765		1373	
Reiskosten	0		770	
Portokosten	<u>824</u>	1589	<u>1142</u>	3285
Prod. kosten CD's Mek'den Sabi!	0	0	302	302
Werkweek *)	11332		<u>9521</u>	9521
Vooruitbetaald ww 2015	<u>586</u>	11918		
Jaarverslagen/nieuwsbrieven	497		514	
Bankkosten	292		286	
Giften aan andere instellingen	750		2135	
PR kosten (stands e.d.)	253		0	
Kosten site	<u>134</u>	<u>1926</u>	<u>134</u>	<u>3069</u>
	15433			16177
	=====			=====
<u>Recapitulatie:</u>				
Inkomsten	15821		13946	
Uitgaven	<u>15433</u>		<u>16177</u>	
Saldo	+ 388		-/- 2231	
	=====		=====	

*) Alle giften en kosten t.b.v. Joodse begraafplaatsen e.d. worden geboekt op "Werkweek"

Er is geen accountantscontrole toegepast

ACCOUNTANTSVERKLARING

Aan de hand van de boekhouding van de stichting heb ik de cijfers van het jaar 2014 steekproefsgewijs gecontroleerd. De belangrijkste posten zijn goed geboekt en keurig verantwoord in het Excel-bestand van de penningmeester.

Het vermogen per 31 december 2014 geeft een getrouw beeld van de werkelijkheid en de staat van baten en lasten sluit met een positief saldo. Door de vermindering van de voorraad boeken neemt het eigen vermogen van de stichting per saldo enigszins af.

Volledige accountantscontrole vond niet plaats, maar onregelmatigheden constateerde ik niet.

Zwolle, juni 2015.

H.J. DEKKER AA

IN MEMORIAM J.U. ABMA

Jan Abma was een mensen-mens, met een hart voor God. Hij verbond mensen aan God en aan elkaar. Zo getuigde een groep oud leerlingen die 58 jaar geleden bij meester Abma in de klas gezeten hadden, hoe de meester de klas tot een hechte eenheid maakte, een klasseraad instelde en dat ze samen een klasselied maakten, wat deze oud-leerlingen 14 dagen voor het overlijden van hun meester nog voor hem gezongen hadden.

Abma was ook een man van verzoening en gebed. Zo was hij jarenlang bestuurslid van de stichting Boete & Verzoening en tot aan zijn dood lid van de Commissie van Aanbeveling en Advies. Ook in het bestuur van het Huis van Gebed in Utrecht nam hij actief deel aan allerlei taken.

Tijdens zijn begrafenis spraken velen dan ook hun dank uit naar God, voor wat Jan, of Jon zoals velen hem kenden, voor hen had betekend.

En daar sluiten we ons als bestuur van B&V graag bij aan.

WOUT BOUWMAN

COMMISSIE VAN AANBEVELING EN ADVIES

Ds. W.H. van Boeijen	Ter Aar
Dhr. J.J.M. Bol	Alphen a/d Rijn
Ds. S.L. van Deventer	Aalsmeer
Ds. A. van der Deijl	Arnhem
Ds. C.E. Lavooij	Vaassen
Dhr. R. Leitner	Eindhoven
Ds. G.J.D.C. Loor	Heeteren
Ds. R.J. Perk	Nijverdal
Ds. H. Poot	Oosternieland
Ds. W.M. van Schuijlenburg	Sneek
Dhr. L. Chr. Steijn	Voorthuizen
Ds. A. de Vries	Veendam
Ds. E.J. Westerman	Aalsmeer
Ds. T.J. Wever	Nijeholtpade